

פרוטוקול מס' 116

מישיבת ועדת העבודה והרווחה
יום שני, ג' בחשון התשנ"ח (3 בנובמבר 1997), שעה 11:30

נכחו:

חברי הוועדה: מקסים לוי - היר"ר
ענת מאור

מחזמינים:

- יגאל בן-שלום - מנכ"ל משרד העבודה והרווחה
- עיד שלמה יצחקי- הממונה הראשי על יחסי עבודה, משרד העבודה והרווחה
- חיים פחנר - מנהל האגף לשרותים חברתיים ואישיים, משרד העבודה והרווחה
- ברוך יפה נוף - תקציבן, משרד העבודה והרווחה
- יהודה פוקס - מנהל מחוז הצפון, משרד העבודה והרווחה
- יעקב אפרתי - מנכ"ל משרד הפנים
- אהרון זבידה - משרד החינוך והתרבות
- גיורא רחנסל - מנכ"ל המרכז לשלטון מקומי
- יצחק דוכברגר - מזכיר הסתדרות הפקידים, ההסתדרות הכללית החדשה
- ציפורה אוחיון - יר"ד ועד העובדים, ההסתדרות הכללית החדשה
- אבי אוחיון - חבר ועד העובדים, ההסתדרות הכללית החדשה
- שלום ברדילי - ראש מועצת פרדס חנה
- צבי אפרת - מועצת פרדס חנה
- יוסי כהן - מועצת פרדס חנה
- תמי בר ששת - מועצת פרדס חנה

מנהלת הוועדה: שירלי אברמי

קצרנית: סיגל גורדון

סדר-היום: התמוטטות הרשות המקומית בפרדס-חנה.

התמוטטות הרשות המקומית בפרדס-חנה

הירור מקסים לוי:

שלום לכולם, אני פותח את הישיבה. חבר הכנסת אפי אושעיה ואני שמענו את המתרחש בפרדס חנה ולכן יצאנו לסייר במקום. חבר הכנסת אפי אושעיה היה צריך להיות נוכח בישיבה, אך נשלח על ידי לבדוק נושא מסויים ולכן הוא נאלץ להעדר. הבעיה בפרדס חנה סבוכה מאוד. כמי שהיה במרכז השלטון המקומי 17 שנה, כראש עיר, אני מודע לחומרת המצב בכל התחומים. אם מגיעים למצב שבמשך שלושה חודשים לא משלמים משכורות, צריך לבדוק היטב, מה קורה בתחום הניהול וכל מה שמתממע ממשרדי הממשלה. האם משרדי הממשלה מודעים לכך שפרדס חנה פרוסה על למעלה מ- 23,000 דונם? לערי ישראל יש בקושי בין 7,000 ל- 10,000 דונם ויש ערים שיש להם רק 5,000 דונם. הבעיות נובעות מתקצוב משרד החינוך, תקצוב משרד העבודה והרווחה, אין לפרדס-חנה אזור תעשייה. נושא נוסף המהווה בעיה הוא נושא של גביית ארנונה מבתי-חולים, נושא הפטורים לאורך זמן לקבוצות כאלה ואחרות, וכל זה מביא לסכנה קיומית את המועצה.

עיר יכולה להתקיים אם יש לה הכנסות עצמיות בגין ארנונה למגורים, היא יכולה להעזר במענקי איזון של משרד הפנים, אבל, לדעתי בנושא הכנסות מארנונה, אני רואה את התזרים - העיר היחידה שמחוסרת הכנסות מארנונה ותעשייה בכלל היא פרדס-חנה.

אולי אפשר להקים ועדה קרואה, מדוע שהתושבים יסבלו, וילדים ימנעו מללכת לבית-הספר במשך שלושה חודשים. צריך לחשוב היטב, מה עושה הממשלה בתחומים האלה. רשות כזאת, שפרוטה על 23,000 דונם צריכה להיות מוכרת כמו מועצה אזורית, היא לא צריכה להיות מוכרת כמו רשות מקומית אחרת. אם הרשות מסיעה תלמידים לבתי ספר שמחוץ למקום המגורים, היא צריכה לקבל החזרים של 90% ולא 50%.

נושא הרווחה צריך להיבדק מבחינה מקצועית. אם יש שירותי רווחה שעומדים להיסגר בגלל שהרשות המקומית מעוקלת, אי-אפשר לשתוק ולעבור לסדר היום כאשר ילדים נכים וילדים בקבוצות טיכון, לא יקבלו שירותים בגלל שיש עיקולים על המועצה. זאת חוסר אחריות. אני מניח שמנכ"ל משרד הפנים עושה מעבר לנדרש ומתכוון לפתור את בעיית המשכורות, אך בעיית המשכורות היא לא הבעיה העיקרית. מה יקרה מחר בבוקר? כל זה מחייב מציאות של ישיבה, למידה של שירותי החינוך והרווחה שהם 90% מהגרעון של הרשות. אם רשות כזאת, סוחפת גרעון מדי שנה בשנה ב- 10 מליון שקל, צריך לבדוק, או שראש הרשות לא בסדר, או שהמשרדים לא בסדר. לא יכול להיות שמשוהו כאן לא בסדר. אם יש 10 מליון שקל גרעון כל שנה, יש כאן בעיה. לכן, אני לא חושב שנפתור כאן את הבעיה, אבל אני חושב שצריך לנסות לפתור את הבעיה במהירות האפשרית, ולא, אני סבור שצריך להקים ועדה קרואה, כי במצב הקיים, המצב קשה ממש, המצב קשה לראש המועצה והוא קשה למועצה בכלל לתפקד.

שלום בחילי:

בטוח אני שהדברים שאמרת אדוני היושב ראש, אלו דברים מתוך ניסיון ומתוך הכרות אמיתית של בעיות מוניציפליות. פרדס חנה - כרכור, אלו שני ישובים שהתאחדו והפכו לשטח מוניציפלי אחד גדול כאשר למעשה אנחנו נותנים שירותים היום לכל משפחה בסדר גודל של יותר מדונם. מעטים הישובים שהסכימו להתאחד. ההוצאה "פר" משפחה היא הוצאה פי ארבעים או חמישים מאשר בפתח-תקוה או ברמת-גן. לעומת זאת, אנחנו מקבלים הכנסה ממשפחה אחת. הדברים הקשים יותר הם, שקלטנו משנת 1991 כ- 6,000 עולים. חלק מהעולים מחצרות יסף, מחצרות חפר, אתיופים שנשארו שם בגלל בעיותיהם הקשות. כשממשלת ישראל החליטה לחסל את הקראוניים היא הביאה את האתיופים וחלק מהם קווקזים לפרדס-חנה, כרכור. לא רק שאנחנו לא מקבלים מהאנשים האלה מיסים, אנחנו משקיעים על כל משפחה, הרבה מאות שקלים בחדש. אנחנו צריכים להסיע אותם מבית ספר אחד לשני כי הם לומדים רק בבתי הספר הזתיים, אנחנו צריכים לספל גם במבוגרים ומחלקת הרווחה ודאי תוסיף. עלינו פי שתיים במתן שירותי רווחה במשך תקופה קצרה מאוד. כלומר, מיסים אנחנו לא מקבלים, השקעות עליהם אנחנו נותנים ואנחנו חיים מארנונה למגורים. ישוב לא יכול להתקיים מארנונה למגורים. על כל שקל שאנו מקבלים מתושב, אנחנו משקיעים עוד שלושה. גם האוכלוסייה הזאת היא אוכלוסייה שבחינוך אנחנו צריכים לתת לה שירותים רבים, גם בשעות הבוקר וגם בשעות אחר-הצהריים, זה עולה לנו כסף רב.

ב- 1997 הגרעון שלנו בחינוך יהיה 10 מליון שקל. ב- 1996 הגרעון שלנו היה 7 מליון שקל. ההשתפות של הרשות בחינוך היא מעל ההכנסות שקיבלנו ממשרד החינוך. ברווחה, 4 מליון שקל. אם אנחנו לוקחים בחשבון רק את הרווחה והחינוך, הרי שאנחנו מורידים מהשירותים של הציבור על מנת לעמוד בה.

משרד הפנים עושה ככל יכולתו ומנסה לסייע לפרדס חנה לעמוד על הרגליים, אך היא לא תעמוד אם המשרדים האחרים לא יבינו שפרדס חנה כרכור ---

הי"ר מקסים לוי:

אולי הניהול לא טוב?

שלום בודלי:

שייבדקו, נמצא כאן מנכ"ל משרד הפנים.

הי"ר מקסים לוי:

אני מתפלא על משרד הפנים. הייתי י"ר מדכו שלטון מקומי במשך 5 שנים. לא שאני לא מאשים את הממשלה בחוסר רגישות חברתית בכלל. אבל, אני לא יכול לסבול את התופעות שאנו עדים להם, אתה רואה תלמידים שבמשך 3 חודשים לא לומדים, אתה רואה תבערה חברתית עמוקה והכל נעשה באדישות מוחלטת, כאשר למשרדי הממשלה לא אכפת. משרד הפנים חייב לבדוק, או למנות ועדה קרואה, אחד מהשניים. או שהניהול לא טוב, או שמשרדי הממשלה לא מתחשבים בבעיה של פרדס חנה. מי שאמור לבדוק את הנתונים הללו זה משרד הפנים. יכול להיות שלאחר בדיקה, יבוא משרד הפנים ויאמר, משרדי הממשלה לא מתנהגים נכון כלפי הרשות.

אני לא מבין מדוע בתי חולים לא משלמים ארנונה, מדוע שכונות שלמות פטורות מארנונה? אני רואה מנתונים שנמצאים בידיי, הכנסות עצמיות, אני רואה חוסר בגבייה מעשית, אם היתה גבייה מעשית גדולה מאוד מבית החולים ---

שלום בודלי:

אנחנו נוהגים על פי החוק, אי אפשר לגבות שלא על פי החוק.

לגבי שכונות שיקום, משרד הפנים בדק אותי, הם לא תלושים מהמציאות, הם יודעים הכל אודות פרדס חנה, כרכור.

הי"ר מקסים לוי:

אדוני מנכ"ל משרד הפנים, מה מתכוון משרד הפנים לעשות בכל הקשור לניהול החודשים הקרובים, מעבר לתשלום המשכורות לעובדים? מה יקרה מחר למערכות האחרות שמעוקלות על ידי המוצעה המקומית? אני מבין שמסגרות רבות לא רוצות להעביר כספים מכיוון שהכל "נבלע". גם משרד העבודה והרווחה אינו יכול להעביר כספים בגלל עיקולים.

יעקב אפרתי:

לצערי הרב, התופעה הזאת של רשויות מקומיות רבות, שפועלות שלא במסגרת התקציב, הוא רב מאשר רשויות מקומיות שפועלות על פי תקציב. ברור לחלוטין שהרשויות אשמות והממשלה אשמה. אנחנו רואים רשויות רבות שבצורה שוטפת עושות כל שנה גרעון, יודעות בדיוק לאן מוליך הגרעון ואחר-כך אפילו מופתעות מהתוצאות, אני לא מופתע. ברור לי לחלוטין, שאם רשות מקומית בצורה שיטתית תיצור, בצדק או שלא בצדק, גרעון שנתי, שיטתי, עקבי, כל שנה בהיקפים של עשרה מליון שקל, תכפיל את מספר השנים ותדע כמה הנזק. בשנה הראשונה אפשר לעבור את זה בשלום, בשנה השנייה אולי, אך בשנה השלישית ובשנה הרביעית המערכת מחשבת. אם אין מי שיממן את הגרעון המצטבר, זה מוביל למשבר, חה ענין של זמן בלבד.

לרשויות מקומיות רבות שיש פיתוח מואץ יחסית, הכנסות גבוהות מאוד מפיתוח, זה נותן להם אשליית עושר בגלל העובדה שיש להם קרנות פיתוח, הרגישו שיש כסף בקופה, ביזבו ומימנו את הגרעונות באמצעות הקרנות, התוצאה - משבר.

אי אפשר שרשות מקומית תעשה כרצונה ולאחר מכן לא תישא בתוצאות. אם רשות מקומית אחת בלבד מגיעה למשבר ולא יכולה לשלם משכורות, והיא חריגה, אפשר לעזור לה. אם כולם עושות זאת, אי אפשר לעזור. יש משאבים נתונים מוגדרים מאוד, ברורים. כממשלה אנחנו לא יכולים לעשות גרעון של שקל. לכן, הרשויות המקומיות שבתו, הגענו להסדר בין הממשלה לבין השלטון המקומי, למהלך כיסוי גרעונות, יצירת נורמות והתנהגויות חדשות שלא עוד רשות מקומית תקבע לעצמה את ההוצאה בלי קשר להכנסה, אלא חד משמעית, סדר של עבודה, של תקציב מאחון. כל מי שמגיע לאיזון שוטף אנחנו עוזרים לו לגבי כיסוי גרעון מצטבר.

מועצה מקומית פרדס חנה הכינה תוכנית הבראה. אנחנו נמצאים היום בהליך תוכנית הבראה. התוכנית מקובלת. הבעיה של פרדס חנה, איך מגשרים, איך יוצאים משביתה לכיוון עבודה. מה שמעכב את המועצה היא התדיינות בינה לבין העובדים באשר לתשלום המשכורות שטרם שילמה, לפי הפירוט שהועבר אליי הם חלקי משכורות באוגוסט, 70% שולם באוגוסט ו- 30% טרם שולם, מדובר על משכורות ספטמבר ואוקטובר במלואם. אני מבין שיש ויכוח בין המועצה לבין העובדים על פיצוי הלנת שכר. מבחינתנו, אם המועצה תיקח את כל הכסף ותשלם הלנת שכר המשמעות היא, יש לה פחות כסף והיא תצטרך לפטר יותר עובדים.

הי"ר מקסים לוי:

עובד ושאי לקבל הלנת שכר.

יעקב אפרתי:

כל מי שרוצה לתבוע הלנת שכר שיילך ויתבע. אבל, אם מעסיק רוצה להגיע להבראה והעובדים אומרים: זה לא עניינו, אי אפשר לומר אני רוצה להבריא עסק כמו רשות מקומית חנה לא ענינו של העובד, זה מקום עבודתו והוא חייב להבין. הוא חייב לתרום. אם רשות מקומית צריכה לשלם הלנת שכר, משמעו, יש לה פחות כסף לתת שירותים לתושבים, יש לה פחות כסף להעסיק עובדים והוא צריך להקטין את מצבת העובדים ולתת פחות שירותים. כמות הכסף שאפשר להעמיד לרשות היא נתונה.

הצעתי לראש המועצה, שבצורה הוגנת ינהל משא ומתן עם העובדים ויתפשר איתם על תשלום ריבית חריגה מקובלת. ירצו עובדים לקבל זאת, בבקשה, לא ירצו - שיילכו לבית משפט ויידרשו מה שמגיע להם ומה שיחליט בית משפט זה מה שייעשה, ובהתאם לכך יכלכל ראש המועצה את המשך עניינו בניהול המועצה כלפי העתיד. לנו יש כללים. אי אפשר לומר שהרשות הזאת מקופחת מכיוון שהרשות הזאת מתקצבת כמעט במלוא נוסחת סוארי, כאשר הממוצע בשלטון המקומי הוא 80%. זאת אומרת, יש לה נסייה כלפי מעלה מהממוצע. אי אפשר להגדיל לפרדס חנה את המענק כי משמעות הענין להוריד לאחרים. יש תקציב נתון. צריך להבין, לתת לאחד יותר, משמעו, לקחת מהאחרים. בהכירי את המערכת ובהכירי את הנוסחה, את המגבלות, את היחודיות, אין רשות מקומית אחת שאין לה יחוד, אני מזכיר לומר לכם שדוח סוארי משקף נכונה את הדברים.

הי"ר מקסים לוי:

גיורא רחנסל יושב כאן ואנחנו יודעים היטב שיש רשויות מקומיות רבות שעברו את הנוסחה.

יעקב אפרתי:

אולי אתה יודע טוב יותר, אבל, אני וגיורא רחנסל יודעים, שכל מי שנמצא מעבר לנוסחת סוארי, הוא נשחק על פי כללים מקובלים ומוסכמים.

הי"ר מקסים לוי:

אתה מסכים איתי שאתה צריך לבדוק את אחד הדברים החשובים: לכמה רשויות מקומיות יש 23,000 דונם? אני לא מכיר הרבה, אוכלוסיה של 24,000 תושבים על 23,000 דונם.

כשסיירתי בכרכור, הודעתי, אין תשתיות, אין כבישים, המצב גרוע. לפרדס חנה כרכור יש יותר מ- 30 מליון שקל גרעון מצטבר, איך אפשר לתפקד? אולי תמנו ועדה קרואה, אולי ראש המועצה הקרואה יביא לפתרון הבעיה. אתם לא רוצים למנות ועדה קרואה כי יש כאן בעיה שאתם לא רוצים להתמודד איתה.

יעקב אפרתי:

ככלל, אנחנו שואפים שנבחרים ינהלו רשויות מקומיות. אם מישהו תומך בדמוקרטיה הוא צריך לדעת שכל ניסיון שווה על מנת לשקם ניהול של מערך נבחר על פני מערך ועדה קרואה. קל מאוד ללכת לוועדה קרואה, ואני מניח שאם יעשו ועדה קרואה, יאמרו, ש"ס רוצה להשתלט וכו', וכמובן שזאת לא הכוונה שלנו. אני אומר חד משמעית, כל רצוננו לנסות ולראות איך משקמים ניהול נבחר ולדבוק בו, ולעמוד לו, ולשקם אותו, כדי שזה ימשיך בניהול המועצה, הוא עדיף על ניהול ועדה קרואה.

הי"ר מקסים לוי:

הוא לא יכול לתפקד עם 35 מליון שקל גרעון, כל התקציב שלו הוא 70 מליון שקל.

יעקב אפרתי:

לכן, אנחנו מכינים תוכנית הבראה. אם המערכת תתכנס בכיוון של תקציב שוטף מאחון, יהיה אפשר להבריא את הרשות בניהול של הנבחרים ולהמשיך לקיים אותה, היה ולא - היא לא תוכל לתפקד. אבל, מראש בלי לנסות לשקם מערך נבחר להמשיך לנהל, אני חושב שזה לא טוב.

הי"ר מקסים לוי:

אבל תתנו לו את הכלים. אם לא תתנו לו את הכלים, הוא ישבית את המערכת ומי שייסבול הם התושבים. עם גרעון של 35 מליון שקל, כ- 50% מהתקציב, אי אפשר לתפקד.

ציפורה אוחיון:

כיושבת ראש ועד העובדים, צר לי מאוד להגיע למצב הזה. התקשורת וכל הגורמים האחרים התעוררו רק לאחר שאנשים איימו על חייהם. לאחר שאנשים התעוררו ונתנו לנו אור בקצה המנהרה, שאולי נקבל את השכר שלנו, אני רוצה לומר, לא אנחנו העובדים אשמים במה שקרה. אנחנו עובדים נאמנה, נתנו שירות לציבור גם כאשר לא קיבלנו את השכר בזמן. זאת הפעם השנייה שאנחנו מקבלים באיחור של שלושה חודשים את המשכורת. אמרו לנו, אל תדרשו הלנת שכר, נסיב עמכם ונגיע להסכם. הגענו להסכם, אך לאחר מכן שוב הגענו למצב שבו באפריל, מאי ויוני לא קיבלנו משכורות. קיבלנו מחצית משכורת אפריל באמצע חודש מאי, מאי ויוני קיבלנו באמצע יולי. הבטיחו לנו, שאם נגיע לפשרה ולא נדרוש הלנת שכר על ידי בית הדין, ונלך להסכם, יסיבו עימנו והבטיחו לנו משכורת סדירה לפחות עד ספטמבר. התאספנו כל העובדים, הסכמנו ולא הלכנו לבית הדין. אך, הנה, הפלא ופלא, משכורת יולי קיבלנו באמצע ספטמבר.

אנחנו כואבים את הכאב של התושבים. אנחנו העובדים, שנתנו את השירות הנאמן, מצטיירים כפושעים. מעמידים אותנו כבני ערובה, אומדים לנו, אם תחתמו על ויתור הלנת שכר ותקבלו ריבית ריאלית - נעביר לכם משכורות. אני מבקשת להפריד בין שני הדברים. העבירו לנו את השכר נסו ואל תחייבו אותנו לחתום על ויתור הלנת שכר.

אנשים הפכו להיות מוגבלים בבנקים, אני מבקשת לא להפוך אותנו לבני ערובה.

אבי אוחיון:

בנושא הלנת שכר, אני רוצה לומר שצריך לעשות הפרדה. כאשר מדברים על גרעון כזה גדול, הלנת שכר היא טיפה בים. הלנת השכר נעשית על פי חוק. אנחנו כמדינה מתוקנת, לא יכולים לעבור על החוק.

תמי בר-ששת:

ברצוני להעיר מספר הערות. ראשית, מבחינת הרכב האוכלוסייה, בפרדס חנה יש קרוב ל-11% קשישים. מתוכם, 600 קשישים מקבלי חוק סיעוד. זאת אוכלוסייה חלשה. בשנים האחרונות פיתחנו שירותים רבים לקשישים, כמו מרכז יום, הוסטל לעולים חדשים ומועדוני קשישים. ללא ספק, ההוצאות של הרשות סביב פיתוח של שירותים כאלה הוא גדול מאוד.

בפרדס חנה יש כ- 6,000 עולים, מתוכם 260 משפחות אתיופיות שנכנסו בשנתיים האחרונות. זאת אוכלוסייה קשה מאוד. אני לא נכנסת להיבט שהיא לא משלמת ארנונה, זה ברור מאליו, זאת אוכלוסייה שסביבה ולמענה בנינו פרויקטים רבים, כולל מועדונים, מועדוני ילדים וכו'.

ניהלתי מחלקה ברשות. ב- 1993 סיפלתי ב- 900 תיקים, היום פרדס חנה מטופלת ב- 1,600 בתי אב. אנחנו מדברים על גידול של כמעט 50%. אנחנו מתקצבים, אבל, יש קושי גדול מאוד להוציא גם 25% שהרשות מחוייבת על פי חוק. בנושאים מסויימים מוציאים אף יותר מ- 25%, כי אם מועדון קשישים נפתח למען האוכלוסייה הקשישה, מה עם חשמל, מים, טלפון, שכר דירה וכל השאר? משרד העבודה והרווחה לא מכיר בזה. כל פרויקט שאנחנו פותחים למען התושבים, המשרד לא מכיר בהוצאות שמסביב, ואת זה מממנת הרשות.

אני חייבת לזעוק את זעקתם של התושבים המקקים ולדבר על המקקים של השביתה. למעשה, מהשביתה של מרכז שלטון מקומי, מאפריל, אנחנו לא עובדים בצורה רציפה. יש מקיים בשירותי הרווחה שהם בלתי הפיכים. שברתי שביתה פעמים רבות ועבדתי, אך גם המצפון שלנו לא יכול לעבוד שעות נוספות. אני עדה למקרים קשים מאוד בפרדס חנה. אני מכירה אישית, חמישה נגמלים שחזרו לסמים בגלל השביתה. המקיים בלתי הפיכים ואני מבקשת מכל המשרדים להירתם ולהבין את המצב. אני רוצה לקדם מבחינה מקצועית את מה שבנינו בשנים האחרונות.

הי"ר מקסים לוי:

אני מבקש התייחסות של משרד העבודה והרווחה, האם הוא מדע לבעיות הללו?

יגאל בן-שלום:

משרד העבודה והרווחה עוקב אחר פרדס חנה כבר מספר חודשים. כמו שאמרה תמי בר-ששת, אוכלוסיית הנחקקים גדלה מ- 1993, כך גם התקציב גדל ב- 70%, מחמישה מליון לשנים עשר מליון שקל. כלומר, המשרד מתקצב את השירותים החברתיים. זאת אוכלוסייה נזקקת ביותר, כמובן שלא ניתן לה ליפול. יחד עם זאת, המערכת עובדת בצורה כזאת שהיא מתקצבת את כל האוכלוסייה: מפגרים, נכים, קשישים, ילדים ועולים, חבל שנציג משרד הקליטה לא נמצא כאן, אני חושב שחשוב שנציג משרד הקליטה יהיה נוכח לאור כמות העולים הגדולה שיש בפרדס חנה. כמשרד, אנחנו מתקצבים אותם בצורה הראויה. נכון שיש קושי אובייקטיבי לרשויות המקומיות, וכאן זה צף על פני השטח. המועצה מחוייבת להשתתף ב- 25%. המועצה, בפועל, נותנת יותר שירותים וכנראה גם השתתפות גדולה יותר מאשר 25%. אני מבקש ממנכ"ל משרד הפנים, לקחת זאת בחשבון בתוכנית ההבראה, ששירותי הרווחה יהיו מוסדרים ברמה התקציבית של משרד הפנים, ושמשד העבודה והרווחה יהיה מעגל סגור אחרת לא נצא מהמעגל הזה. זאת אומרת, אנחנו מתקצבים את השירותים ב- 75% באופן מלא. גם באותם מקרים שהמועצה לא העבירה את התקציב למסגרות שלנו, אלא, ניצלה זאת לצרכי העובדים, גילינו אורח-רוח ואמרנו, נמשיך להעביר את הכסף כי הבנו את מצוקת המועצה.

לדעתי, הפתרון צריך להיות כוללני ברמה של תקצוב המועצה מחינוך, רווחה, כמעגל אחד שלם בתוכנית ההבראה.

הי"ר מקסים לוי:

אני לא חושב כמון ואני גם לא מסכים עם מנכ"ל משרד הפנים. אני חושב שצריך לקיים דיון מעמיק בנושא פרדס-חנה, הניהול שם לא טוב.

שלום בחילי:

לא קיבלתי רשות עם 0 חובות. קיבלתי רשות עם 24 מליון שקל חוב, אמרו לי שיימחקו את החובות, אך לא מחקו את החובות.

אהרון זבידה:

מערכת החינוך בפרדס חנה - כרכור, היא מערכת חינוך טובה חוכה להישגים לימודיים טובים. חלקם הגדול של בתי הספר זכה להישגים בפרסים חינוכיים ארציים. שנית, אנחנו מדעים לבעייתיות שקשורה בנושא העברת הכספים. כבר מספר שנים, גם יחמות חינוכיות שאנחנו מעבירים לא תמיד מועברים בצורה מסודרת לבתי הספר, חלקם מגיעים באיחור רב.

משרד החינוך כמו משרד העבודה והרווחה מעביר בצורה מסודרת את כל הסכומים שאנחנו אמורים להעביר עבור העובדים ועבור התקציבים השונים. ב- 1992 עד 1997 העברנו כ- 15 מליון שקל למועצה המקומית. ב- 1997 בלבד כ- 5 מליון שקל. יחד עם זאת, אנחנו, כמשרד החינוך, איננו יכולים לקחת את הסמכויות של המועצה המקומית ולהביא את מערכת החינוך בכפייה. אנחנו לא יכולים להפקיע סמכויות שהמועצה המקומית נמצאת באחריות משרד הפנים.

לפני חודשיים פניתי לעמיתי, ד"ר קופלמן, הממונה על מחוז משרד הפנים, התרעתי וביקשתי ואמרתי, אני מבקש לנקוט בכל הצעדים שעומדים לרשות משרד הפנים על מנת שמערכת החינוך לא תקרוס כי המערכת טובה. יתרה מכך, היו מקרים שהעברנו כספים נוספים מעבר למה שאנחנו צריכים. לפני מספר חודשים פניתי לראש המועצה ואמרתי, יש לי 200,000 לנושא שיפוצים, קח זאת כמתנה, הוא אמר לי: "עשה לי טובה, אל תעביר, שמים יד על זה, לוקחים זאת". אנחנו לא מסוגלים להעביר כספים נוספים כאשר בכל פעם הנושים שמים יד על הכספים.

הנושא הזה באחריות משרד הפנים.

היור מקסים לוי:

אני מבין שכל תקציבי החינוך לא יכולים לעבור בגלל עיקולים. גם אם מחר בבוקר תיפתר בעיית המשכורות, מה יקרה לגבי כל העיקולים?

אהרון זבידה:

הדרך היחידה החוקית היא פסיקת בית משפט, שהכספים שמועברים הולכים קודם כל לעובדים. אחרת, כל מי ששם יד - מס הכנסה ונושים אחרים, לוקחים את הכסף.

היור מקסים לוי:

לפרדס חנה יש בעיה, במרחקים, בגודל. צריך לבדוק, האם יש צורך להכיר בה בהחזרים של 90% כמו המועצות האזוריות. מה אשמה פרדס חנה, כאשר אתם מקימים בתי ספר מרוחקים מבית מגורים, והרשות צריכה להסיע את התלמידים, מדוע הרשות צריכה להשתתף ב- 50%?

יעקב אפרתי:

כל משרד יכול לומר, אני עושה כמיטב יכולתי חה הכל, אך לכל משרד יש אחריות על המערכת. הרשות מוציאה יותר מדי בתחום החינוך. על פי דוח ביצוע ב- 1996, ראש המועצה מוציא 12.7 מליון שקל לצרכי חינוך. הוא טוען שהוא מקיים את החובות שאתם מנחיתים עליו בחחרי מנכ"ל. אתם נותנים לו 5 מליון שקל, זה נדיב מאוד אבל זה שולי. אם מישהו חושב שבאמצעות 5 מליון שקל שמשרד החינוך נותן, אפשר לומר שמשרד הפנים ישלם את היתרה, הוא לא יודע חשבון, זה לא עובד כך.

צריך לבחון לגופו של ענין את המערכת, אין ברירה אחרת. אתה יכול לומר, אני את שלי נתתי, אך נא לדאוג שהוא לא יוציא יותר מ- 7 מליון שקל לחינוך. האם הוא יכול לקיים מערכת חינוך? האם אתה תכיר במערכת חינוך שהוא יכול לקיים במונחים של 7 מליון שקל. אם אתה תגיד שאפשר לקיים מערכת חינוך ב- 7 מליון שקל, נגיד לראש המועצה - נא לא להוציא יותר מ- 7 מליון שקל למערכת החינוך.

אהרון זבידה:

כל רשות מקומית במדינת ישראל מקציבה מעל ומעבר בחינוך ובצדק. זה אחד הנושאים המרכזיים החשובים.

יעקב אפרתי:

אם יש לה.

אהרון זבידה:

גם אם אין לה. אני מכיר רשויות מקומיות שנכנסו לגרעון אבל הנושא התקציבי עמד כטיסמה מרכזית שלהם.

היר"ר מקסים לוי:

כשהייתי ראש רשות הוצאתי יותר מכיוון שהיה לי. היה לי אזור תעשייה וכו'. במקרה של פרדס חנה, לא רק שאין לה תקציב לכסות 5 מליון, צריך לבדוק האם ההוצאה בגין חינוך שם, נכונה להוציא 12 מליון שקל. יכול להיות שהוא מבצע את העבודה שאתם צריכים לבצע.

אהרון זבידה:

אדוני היושב ראש, אחת הבעיות המרכזיות של פרדס חנה כרכור, היא המבנים הישנים של עשרות בשנים, ולא בכדי, נתנו מליונים רבים עבור שיפוצים ובניה. אם היה ניתן על ידי משרד החינוך, היו הורסים את בתי הספר ובונים אותם מחדש. לפני מספר שנים היו בעיות בנושא שיפוצים, חשמל וכי"ב ומשרד החינוך נתן מעל ומעבר. שכר הפעולות, כפי שאמר מנכ"ל משרד העבודה, על המוצעה לתת 25% ואת זה אין לה.

יעקב אפרתי:

בשנת 1996, על מנת לקיים את המערכת לפי הגדרתו, על פי המתחייב מההנחיות שלכם הוא הוציא 12.7 מליון שקל. אתם נותנים לו לסובת קיום המערכת 5 מליון שקל. היחס בין 5 מליון שקל לבין 12.7, פחות מ-50%, כלומר, אתם לא מעבירים לו 50%.

צריך לבחון שני דברים: האם כדי לקיים את מערכת החינוך על פי ההנחיות שלכם, צריך להוציא 12.7 מליון שקל? אם תגיד לי שחובה להוציא 12.7 מליון שקל, אשאל אותך שאלה קשה: מדוע אתה נותן לו רק 5 מליון שקל? אני לא יכול לתת לו את היתרה, אין לי, תקציב החינוך נמצא במשרד החינוך.

היר"ר מקסים לוי:

בפרדס חנה יש בעיה ולכן, לדעתי צריכה לקום ועדת בדיקה, יש לראות את ההוצאות בפועל של שנת 1996, אולי הניהול לא טוב.

שלום ברזילי:

הבטחתי למנכ"ל שאני יוצר חינוך בדיוק בסכום שנותנים לי, ואז תקום זעקה, אין דרך אחרת. אני לא אוציא יותר מהכסף שניתן לי פלוס 25%, ואז ישבתו כל מערכות החינוך וישותקו.

ענת מאור:

לא יכול להיות שלא יהיה חינוך.

היר"ר מקסים לוי:

בינתיים הוא מממן את המדינה. 80% מהגרעון של הרשויות המקומיות נובעות מחינוך ורווחה. יש רשויות שיכולות להרשות זאת לעצמן כי יש להם הכנסות, ותעשייה וכו'.

ענת מאור:

כיצד נוצר הפער בין 5 מליון שקל לבין 12.7 מליון שקל?

יעקב אפרתי:

משרד הפנים ביחד עם משרד החינוך צריך ללמד את הנושא, לנתח אותו ולדעת האם ההוצאה גבוהה מדי או ההכנסה נמוכה מאוד.

היר"ר מקסים לוי:

תסכים איתי שכל הרשויות המקומיות בגרעון, אבל יש רשויות שמסתדרות בגלל הכוח מההכנסה ואז הם מרשים לתת יותר חינוך. במקרה של פרדס חנה, אין מאין לקחת.

יצחק רוכברגר:

כולנו יודעים שיש בעיה בפרדס חנה, אבל, אני רוצה לומר שעובדי הרשויות המקומיות בהרבה מקומות בארץ וגם בפרדס חנה הפכו להיות בני-ערובה בשל ניהול כזה או אחר, או בשל בעיות שמערימים משרדי הממשלה. מלבד פרדס חנה, יש בעיות גם באור-יהודה. באור-יהודה, עובדים לא קיבלו משכורת מזה חמישה חודשים. אנחנו לא יכולים להטלים עם תופעה שעובדי הרשויות המקומיות, במקרה הזה, פרדס-חנה, יהיו בני ערובה בידי משרדי ממשלה.

יעקב אפרתי:

כל מה שמגיע למועצה, היא מקבלת בזמן, אינך יכול לומר: בני ערובה בידי משרדי ממשלה.

יצחק רוכברגר:

אי אפשר לבקש מעובדים במשך שלושה חודשים לעבוד בהתנדבות. לעובדים מגיע שכרם בכבוד. יושב ראש הוועדה, מקסיס לוי, הציג את הבעיות, שייתן פתרונות. יש ועדה קרואה שיכולה להסיב עם העובדים ולפתור את הבעיות, או שתזרימו כספים לראש המועצה. אני יודע שפקידי משרד הפנים מתנים העברת כספים בכך, שעובדי פרדס חנה יוותרו על הלנת שכר. לא נשמע דבר כזה, יש חוק. זכותם לקבל זאת. כתבתי מכתב לשר הפנים ודרשתי שיורה לעובדי משרד הפנים להעביר את הכסף. היכן נשמע הדבר? תופסים אותם כבני ערובה?

יעקב אפרתי:

תתנצל על המכתב. אתה אומד דברים שאתה לא יודע.

יצחק רוכברגר:

לא אתנצל. נדרשנו לא פעם אחת לתוכניות הבראה משותפות יחד עם מרכז שלטון מקומי, ועשינו זאת. אני מבקש, תנו את הכסף לעובדים.

גיורא רחנסל:

אין ספק שהבעיה שמדצגת כאן יש לה פנים רבות, אין לה רק גורם משפיע אחד. אבל, דבר אחד ברור, אם כל אחד יתבצר בעמדות שלו ויהיה בסווח שהוא בסדר, ואם משרד החינוך ימשיך לחשוב שהוא בסדר, ומשרד העבודה והרווחה יאמר שהוא בסדר, וכולם יזרקו את כל האשמה על מנכ"ל משרד הפנים ושם נמצא הפתרון, לא נגיע לשום הסדר. אם העובדים שנתנו ונותנים ומגיעה להם משכורת, יעמדו על קוצו של י', לא נוכל להגיע להסדר. רק לאחרונה ראיתי מגזר שלם במדינה, שקיבל החלטה ללכת ולנסות להשתתף בתוכנית הבראה. יש לקחת חלק בענין על מנת לראות שלא רק המשכורת הזאת תשולם, אלא לעתיד טוב יותר. אם כולם יתנו יד, ומשרד החינוך לא יזרוק את כל האשמה על משרד הפנים ויבין שחלק גדול מהגרעון של 35 מליון שקל מגיע מהחינוך, ואם משרד העבודה והרווחה גם יבין שחלק גדול מ- 35 מליון שקל מהגרעון מגיע מנושא הרווחה, ומה שיש למשרד הפנים לתת כל כך מעט והוא רוצה להבטיח שזאת הבראה לאורך זמן - אין ספק שלעובדים מגיע פיצוי ומשכורות, אבל, כאשר המשאבים מוגבלים צריך לבדוק איך עושים את הסוב ביותר עבור כולם - אם כל אחד יתבצר בעמדה שלו, לא נגיע לדבר. הגענו ל- 95% בדרך תהליך הבראה. התוכנית קיימת, היא אושרה, היא יכולה לצאת לפועל, הבנקים מוכנים לשתף פעולה, בעצם צריך רק להתחיל לממש אותה.

מנכ"ל משרד הפנים אמר, אתם רוצים לתבוע הלנת שכר, בבקשה, אבל אז יהיה פחות לדברים אחרים, לשירותים אחרים וכו'. תעשו מאמץ להסתפק עם המשכורות, עם הריבית, עם ההצמדה ולראות את הדרך קדימה.

אהרון זבדה:

אם ישנה התניה של תשלום שכר בויתור על הלנת שכר, הבקשה הזאת היא בלתי חוקית. אי אפשר לדרוש התניה, לא תקבלו את השכר עד שלא תחתמו על ויתור הלנת שכר. יש כאן זכות בדין, זה בניגוד לחוק.

היר"ר מקסים לוי:

לסיכום, אני חושב שיש בעיה הן למשרד הפנים, הן למשרד החינוך והן למשרד העבודה והרווחה. זאת הבעיה שלהם כדי לפתור את בעית פרדס חנה. בעוד שבוע או שבועיים, כל הוועדה תסייר בפרדס-חנה. לא מניח אנשים, נשים וילדים אשר לא מקבלים את השירותים המגיעים להם. מפורשות אני אומר, הבעיה של הממשלה. אי אפשר רק לשלם משכורות. כמי שמכיר את תקציב משרד הפנים, אם משרד החינוך לא יסייע ולא משרד העבודה והרווחה, לא נגיע להבראה.

אני מתכוון לפנות לבתי החולים ולשאל מדוע הם לא משלמים ארנונה. אני עומד לסייר בשכונות שפטרן אותן ממיסים, אני אראה את אזור התעשייה שוויתרו עליו. אני מתכוון לראות את הדברים בשטח. מועצה צריכה להתקיים גם על פי הכנסות. היא לא חייבת להיזבק כל הזמן על שולחן הממשלה. היא יכולה לקבל מענקי איזון וכר, אבל היא לא יכולה להיות מסכנה לאורך זמן. יש רשויות רבות שעומדות על הרגליים.

אני חושב שרשות מקומית חייבת להגן גם על העצמאות שלה. אם היית מגיש בג"צ, נדמה לי שהיית זוכה. איך נשמע דבר כזה, בית חולים בתוך הישוב לא משלם ארנונה?

יעקב אפרתי:

הוא לא בתחום המוניציפלי שלה.

היר"ר מקסים לוי:

יש חשיבות לכך שמשרד הפנים יקיים בירור גם עם משרד החינוך ומשרד העבודה והרווחה, וינסה להגיע לתוכנית הבראה. לא רק העובדים יתנו את חלקם, גם המשרדים צריכים לתת את חלקם. יש חשיבות רבה להעמיד את הדברים בפרופורציות הנכונות, כפי שמנכ"ל משרד הפנים אמר, שאם אתה צריך להוציא רק 7 מליון שקל בחינוך, תוציא רק 7 מליון שקל ולא יותר.

בתוך שבועיים, הוועדה תסייר בפרדס חנה ובמוסדותיה, ואני מקווה שנוכל להגיע לפתרונות.

יצחק רוכברגר:

מה עם בעית המשכורות?

היר"ר מקסים לוי:

אני מניח שנושא השכר ילובן בין משרד הפנים לבין הרשות המקומית.

יעקב אפרתי:

משרד הפנים לא צד בענין, אני לא מעסיק עובדים. העובדים דנים בענינם אך ורק מול הרשות המקומית. אין לי שום ענין להתעסק עם ההסתדרות ולא לקבל מכתב חצוף מיצחק רוכברגר.

יצחק רוכברגר:

חצוף יותר להתנות הלנת שכר.

היר"ר מקסים לוי:

עם כל הכבוד למשרד הפנים ולרשות המקומית, ועדת העבודה והרווחה יכולה לחייב את משרדי הפנים, העבודה והרווחה והחינוך לעשות את המיטב. להתנות את הלנת השכר בהעברת המשכורת זה בניגוד לחוק ולכללים. חשוב מאוד לוודא שראש המועצה יקבל את התקציב למשכורות כדי שיוכל לשבת עם העובדים. כדאי שמשרדי הממשלה יבינו שבלי תוכנית הבראה המועצה הזאת לא יכולה להתקיים. ודאי שוועדת העבודה והרווחה לא תשב בשקט אם היא תראה את הדברים מתמוטטים מול עיניה.

יעקב אפרתי:

יש כאן אי הבנה. בסיכום של המועצה עם בית המשפט סוכס, שהסכום שיועבר יוקצה לשכר, זה הדבר היחידי שמונע כסף. הסמסום הגדול ביותר של משרד הפנים יהיה אם הוא יקיים את הוראת הוועדה ככתבה ולשונה, יתן למועצה את חלקה, ואיבדנו כסף טוב. לכן, המועצה צריכה לקדם דיון מול בית משפט, וכשיסתיים הדיון ותתקבל פסיקה של בית משפט שמקבלת העדפה לתשלום משכורות, הייתי מוכן להעביר להם את הכסף עוד לפני החגים. הגברת היתה אצלי בשעה האחרונה של העבודה לפני החג, דנו בענין ולקחתי איתי הביתה את הסכום לתשלום. מהחג אני מחזיק אצלי את התשלום ואני שואל מתי אתם רוצים לקבל אותו?

ציפורה אוחיון:

מבקשים מאיתנו שנחתום על ויתור הלנת שכר, ולא, לא יעבירו את הכסף.

היר"ר מקסים לוי:

אני מבקש לסכם את הדיון. ועדת העבודה והרווחה תסייר בפרדס חנה בעוד כשבועיים ואני מקווה שהדברים יגיעו לכך שהמועצה תממש את תוכנית ההבראה. על מנת לבצע את תוכנית ההבראה, המועצה צריכה את העובדים, בלי העובדים אי אפשר לקיים את תוכנית ההבראה.

ענת מאור:

אנחנו מתנגדים להתנות את המאבק על תקציב השכר בויתור על הלנת שכר.

היר"ר מקסים לוי:

אמרתי שזה בניגוד לחוק, אבל יש משא ומתן בין העובדים על מנת לקבל שכר. כאשר העובדים מקבלים משכורות הם יכולים להכנס למשא ומתן הוגן. לדוגמה, אתמול שמעתי שעובדי מועצת מעלות תרשיחא, ויתרו על 5% משכרם על מנת לא לפטר עובדים. זה ענין של משא ומתן בין העובדים לבין הרשות המקומית. אני מקווה מאוד שתגיעו להבנה שיש להגיע לתוכנית הבראה, מכיוון שבלי משרד החינוך ובלי משרד העבודה והרווחה, משרד הפנים לא יוכל לסייע בכל מחיקת הגרעון.

תודה לכולם, הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 13:10.